

KATHOLIEKE SCHOLEN REGIO DEINZE vzw

Maatschappelijke zetel: Nieuwstraat 60 – 9800 Deinze

Ondernemingsnummer 0416.935.593

RPR Gent

PROTOCOL MEDICATIE & MEDISCHE HANDELINGEN

Procedures en modaliteiten

Versie 01/09/2023

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	TOEDIENEN VAN EEN INSPUITING	2
3.	TOEZIEN OP HET GEBRUIK EN HET TOEDIENEN VAN GENEESMIDDELEN	3
3.1	VOORWAARDEN	3
3.2	PRAKTISCHE AFSPRAKEN	3
4.	EEN ZIEKE LEERLING OPVANGEN EN ZO NODIG DOORVERWIJZEN	4
4.1	EEN ONSCHULDIG ONGEMAK	4
4.2	HET VOLGEN VAN DE LESSEN IS NIET MEER MOGELIJK	4
5.	GENEESMIDDELENREGISTER EN VERZORGING VAN EEN OPPERVLAKKIGE WONDE	4
6.	ANDERE MEDISCHE HANDELINGEN	5
6.1	BEKWAME HELPER	5
6.2	OPLEIDING EN VORMING	5
7.	VERANTWOORDELIJKHEID EN VERZEKERING	5
7.1	BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID	6
7.2	STRAFRECHTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID	6
8.	BESLUIT	6

BIJLAGEN

Bijlage 1	Engagementsverklaring
Bijlage 2	Aanvraagformulier: gebruik medicijnen
Bijlage 3	Stappenplan: het volgen van de lessen is onmogelijk
Bijlage 4	Bijvoegselbrief polis "burgerrechtelijke aansprakelijkheid"
Bijlage 5	Individueel geneesmiddelenregister
Bijlage 6	Sjabloon individueel kwaliteitskader

1. INLEIDING

Leerlingen brengen zeer veel tijd door op school. Het is dan ook onvermijdelijk dat de school te maken krijgt met een leerling die een ongelukje heeft of ziek wordt op school. Het is de plicht van de school om in elke situatie correct en efficiënt te handelen.

Daardoor kunnen personeelsleden betrokken worden bij de zorg van een zieke leerling. In een dergelijk geval kan het voorkomen dat er aan personeelsleden wordt gevraagd of zij geneesmiddelen willen toedienen of een medische handeling willen uitvoeren waarvoor zij niet gekwalificeerd zijn.

In bepaalde situaties en na voorafgaand overleg tussen directie, ouders, huisarts en personeelslid, kan een uitzondering worden gemaakt, die dan zorgvuldig moet worden vastgelegd en regelmatig moet worden geëvalueerd.

Soms verdient het dan aanbeveling een personeelslid een opleiding te laten volgen tot “bekwame helper”. Heeft een personeelslid namelijk geen opleiding gevolgd tot “bekwame helper”, dan kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade.

Het personeelslid dat onbekwaam en/of zonder opdracht van een arts een medische handeling verricht is niet alleen burgerlijk aansprakelijk, maar ook strafrechtelijk, evenals de natuurlijke persoon (directie) of de rechtspersoon (schoolbestuur) die de opdracht gaf deze activiteiten uit te voeren.

WETTELIJKE BASIS

Ondanks het protocolakkoord van december 2017 blijft het stellen van technische verpleegkundige handelingen door leraren dus onwettelijk omdat uit het protocolakkoord zelf geen rechten kunnen worden geput en de regelgeving zelf nog niet is gewijzigd. Het uitblijven van een wettelijk kader stelt onze scholen voor een moeilijke afweging: tegemoet komen aan de noden van de leerlingen of strikt toepassen van het huidige wettelijk kader.

Anderzijds is de school wettelijk verplicht om personeelsleden die door een ongeval of ongemak getroffen zijn, zo spoedig mogelijk EHBO te verstrekken en over de daartoe vereiste middelen en infrastructuur te beschikken. Deze verplichting moet ook doorgetrokken worden naar de leerlingen. Daarnaast kan iedereen die verzuimt hulp te verlenen aan iemand die in groot gevaar verkeert, “schuldig verzuim” ten laste worden gelegd.

Met het oog op de gezondheid van leerlingen is het van groot belang dat personeelsleden in alle situaties zorgvuldig handelen. Als schoolbestuur kiezen we er echter voor om te werken naar de geest van het protocolakkoord. Dit protocol borgt enkele garanties en zorgt voor de grenzen waarbinnen we in onze scholen dergelijke handelingen stellen in functie van het recht op onderwijs voor elke leerling. Daarom geeft het schoolbestuur in dit protocol procedures en modaliteiten aan hoe scholen in deze situaties kunnen handelen.

2. **TOEDIENEN VAN EEN INSPUITING**

Het bestuursorgaan is van mening dat het toedienen van inspuitingen niet beschouwd mag worden als een (wettelijk verboden) medische handeling, maar wel als een (wettelijk verplichte) vorm van eerste hulp. Zich afzijdig houden als een inspuiting moet worden toegediend, kan dan beschouwd worden als schuldig verzuim.

Het bestuursorgaan beslist formeel dat deze medische handeling door de personeelsleden mag worden toegepast onder volgende voorwaarden:

- Toedienen inspuiting enkel in noodsituatie en in het voordeel van de leerling;
- Invullen en ondertekenen van een “engagementsverklaring” (**bijlage 1**) door arts, ouders, directeur en betrokken personeelsleden. In dit document worden de mogelijke taken van alle betrokkenen omschreven;
- Elke engagementsverklaring is afgestemd op de individuele situatie (leerling);
- Goede afspraken met ouders en adequate instructies voor de betrokken personeelsleden (zie pt. 6.1: bekwame helper)
- Toestemming op vrijwillige basis van de betrokken personeelsleden.
- Bij elke toediening wordt het individueel medicijnregister ingevuld (**zie bijlage 5**)

3. TOEZIEN OP HET GEBRUIK EN HET TOEDIENEN VAN GENEESMIDDELEN, AL DAN NIET OP DOKTERSVOORSCHRIFT

Het komt voor dat leerlingen een bepaalde medicatie (eventueel door een arts voorgeschreven) krijgen die zij stipt moeten innemen, ook tijdens de schooluren. Ouders vragen dan aan de school erop toe te zien dat hun kind de medicatie op de juiste tijdstippen inneemt of toegediend krijgt.

Indien de school op vraag van ouders toeziet op het gebruik van medicatie door leerlingen of bij jonge kinderen de medicatie zelf toedient, dan zal een schriftelijke vraag van de ouders of een voorschrift van een arts steeds een vereiste zijn. Documenten zonder handtekening van een ouder of van een arts worden als ongeldig beschouwd.

Bij elke toediening wordt het individueel medicijnregister ingevuld.

3.1 VOORWAARDEN

Het bestuursorgaan beslist formeel dat deze procedure door de personeelsleden mag worden toegepast onder volgende voorwaarden:

- Toezien op het gebruik van medicatie
- Invullen en ondertekenen van het “aanvraagformulier” (**bijlage 2**) door een arts of een ouder

Het formulier vermeldt

- om welke medicatie het gaat,
- hoe vaak en in welke hoeveelheden de medicatie moet worden toegediend,
- begin en einddatum voor het gebruik van medicatie,
- hoe medicatie dient te worden bewaard.

3.2 PRAKTISCHE AFSPRAKEN

- Geneesmiddelen kunnen enkel worden ingenomen:
 - Oraal (door de mond)
 - Percutaan (door inwrijving)
 - Oogindruppeling
 - Oorindruppeling
- In een daarvoor bestemd verzorgingslokaal
- Verantwoordelijke voor beheer en toezicht op het nemen van medicatie
- Medicatie enkel op schriftelijke vraag van de ouder of op doktersvoorschrift
- Enkel medicatie ontvangen in originele verpakking
- Uitsluitend medicijnen aanvaarden uit handen van de ouders, niet van de leerling
- Medicatie bewaren op afgesloten plaats
- Dwing nooit een leerling om medicatie te nemen (bij weigering ouders verwittigen)
- Arts/hulpdiensten contacteren bij niet goed reageren op medicatie
- Geregeld overleg met ouders

4. EEN ZIEKE LEERLING OPVANGEN EN ZO NODIG DOORVERWIJZEN

Wanneer een leerling op school klaagt over pijn, ongemak of ongesteldheid, is het van belang om eerst en vooral de ernst van de situatie correct in te schatten. De school dient de afweging te maken of zij verder de verantwoordelijkheid draagt over de zieke leerling. Dit zal uiteraard afhangen van de aard en de ernst van de situatie.

We onderscheiden twee situaties:

- De leerling is getroffen door een onschuldig ongemak
- Het is voor de leerling niet meer mogelijk de lessen te volgen

4.1. EEN ONSCHULDIG ONGEMAK

Indien er enkel sprake is van een onschuldig ongemak (menstruatiepijn, hoofdpijn ...) kan de leerling even bijkomen in het verzorgingslokaal van de school. De leerling kan het volgen van de lessen hervatten zodra er beterschap waarneembaar is.

Op initiatief van de school worden in dergelijke of andere gevallen geen medicijnen toegediend. Er geldt op dat vlak een nultolerantie in alle scholen van de vzw.

4.2 HET VOLGEN VAN DE LESSEN IS NIET MEER MOGELIJK

Een leerling die ziek is en niet meer in staat is om de lessen te volgen, moet naar huis. In dat geval zal de school de ouders contacteren.

Indien de ouders van de zieke leerling hun kind niet kunnen afhalen, kan de school advies vragen aan de ouders.

Indien de ouders onbereikbaar zijn, zal de huisarts van de leerling worden geraadpleegd. Indien ook deze onbereikbaar blijft, zal de schoolarts worden geraadpleegd. De arts zal met de school overleggen welke handelingen er verder moeten worden genomen.

Het schoolbestuur beslist formeel dat deze procedure door de personeelsleden mag toegepast worden onder volgende voorwaarden:

- enkel in geval dat het volgen van de lessen niet meer mogelijk is;
- het stappenplan (**bijlage 3**) wordt gevolgd;
- een leerling nooit de school laten verlaten zonder begeleiding.

5. GENEESMIDDELENREGISTER EN VERZORGEN VAN EEN OPPERVLAKKIGE WONDE

In geen enkel geval worden geneesmiddelen toegediend op initiatief van de school. N.a.v. de vele allergische reacties voeren we bewust een nultolerantie in.

Voor de verzorging van een eenvoudige, oppervlakkige wonde, wordt op advies van de schoolarts dit handelingsplan gevolgd:

- 1/ wonde goed uitwassen met water en 'gewone zeep' naar achtergebleven vuil/materiaal in de wonde;
- 2/ ontsmetten met een chloorhexidine waterige oplossing, bv. Hibidil (aparte flacons zijn aangeraden; gebruik van een spray verstuift meer en heeft minder lokaal effect);
- 3/ Afdekken met hypoallergene pleisters.

6. ANDERE MEDISCHE HANDELINGEN

Het schoolbestuur beslist formeel dat andere medische handelingen door de personeelsleden mogen worden toegepast onder volgende voorwaarden:

- Toestemming personeelsleden op vrijwillige basis
- Volgen theoretische en praktische opleiding
- Registratie in personeelsdossier

6.1 BEKWAME HELPER

Betrokken personeelsleden kunnen zich vrijwillig als “bekwame helper” opgeven. Van elke bekwame helper wordt in het personeelsdossier geregistreerd welke opleiding hij/zij reeds heeft genoten in functie van “bekwame helper” en welke handelingen hij/zij mag uitvoeren in functie van welke leerlingen. Deze registratie bevat tevens de vrijwilligheid van uitvoeren van het betrokken personeelslid.

6.2 OPLEIDING EN VORMING

De meer complexe handelingen bij een specifieke leerling, worden individueel door een gezondheidszorgbeoefenaar aan de “bekwame helper” aangeleerd in functie van deze leerling.

Elke “bekwame helper” krijgt een algemene theoretische opleiding over deze handelingen. Hij mag de handelingen enkel uitvoeren na een bijkomende praktische opleiding en enkel in functie van de betrokken leerling. Na de praktische opleiding registreert de betrokken gezondheidszorgbeoefenaar op de handelingsfiche (**zie bijlage 6**) dat deze “bekwame helper” deze medische handelingen bij deze leerling kan uitvoeren en de termijn waarbinnen deze handelingen mogen worden uitgevoerd.

Deze handelingen beperken zich tot:

- toedienen van sondevoeding
- toedienen van subcutane insuline
- toedienen van individueel gedoseerde medicatie via sonde
- vingerprik in functie van meten van bloedsuikerspiegel
- toedienen van medicatie via plakker
- oppervlakkige aspiratie

7. VERANTWOORDELIJKHEID EN VERZEKERING

De goedkeuring en de verantwoordelijkheid berust op het bestuursorgaan.

De hierboven beschreven handelingen kunnen in de school uitgevoerd worden door personeelsleden, mits ze daartoe zijn opgeleid.

7.1 BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID

Een personeelslid kan burgerlijk aansprakelijk worden gehouden als hij een fout maakt en de leerling hierdoor schade oploopt. Deze aansprakelijkheid geniet wel een inperking. De burgerlijke aansprakelijkheid van een personeelslid rust vooral bij het bestuursorgaan dat zijn werkgever is. Het bestuursorgaan sluit een BA-verzekering af die de burgerlijke aansprakelijkheid van het personeelslid en de werkgever (op dit vlak) dekt.

De verzekeringspolis Burgerlijke Aansprakelijkheid van de school waarborgt het uitvoeren van de hierboven beschreven handelingen door personeelsleden. Hiermee zijn de burgerlijke aansprakelijkheidsrisico's van personeelsleden die deze handelingen uitvoeren gewaarborgd. Bijvoegselbrief verzekeringspolis "burgerrechtelijke aansprakelijkheid" : **zie bijlage 4**

7.2 STRAFRECHTELIJK AANSPRAKELIJKHEID

Strafrechtelijke aansprakelijkheid houdt in dat een natuurlijke persoon of een rechtspersoon kan worden gesanctioneerd als hij rechtsregels overtreedt. Voor strafrechtelijke aansprakelijkheid is het niet vereist dat er schade is, de loutere inbreuk volstaat. Indien met de strafrechtelijke inbreuk schade gepaard gaat, kan die persoon ook burgerlijk aansprakelijk worden gesteld. Een personeelslid kan strafrechtelijk aansprakelijk worden gesteld als het handelingen stelt waartoe het niet is opgeleid. Strafrechtelijke aansprakelijkheid is niet verzekeraar. De "bekwame helper" is bijgevolg strafrechtelijk aanspreekbaar als hij/zij handelingen stelt die niet in het individueel kwaliteitskader voorzien zijn.

8. BESLUIT

De toepassing van het recht op onderwijs voor alle kinderen en jongeren, maakt dat alsmaar meer kinderen en jongeren met een (tijdelijke) medische problematiek worden begeleid in onze scholen. Deze medische zorg maakt soms dat het stellen van medische handelingen tijdens de schooltijd noodzakelijk is. Het blijkt onmogelijk om die handelingen steeds uit te laten voeren door bevoegde gezondheidsbeoefenaars.

Dit protocol zorgt ervoor dat we als scholengemeenschap handelen binnen de kruitlijnen van het protocolakkoord (19 DECEMBER 2017. - *Protocolakkoord tussen de Federale Overheid en de overheden bedoeld in artikel 128, 130, 135 en 138 van de Grondwet inzake de samenwerking tussen personen uit de omgeving van de patiënt/cliënt en gezondheidszorg-beoefenaars buiten een zorgvoorziening*) en dus binnen de geest van de toekomstige wetgeving.

Dit protocol is opgemaakt op 01/11/2022 te Deinze door de algemeen directeur, directeur en preventieadviseur en werd bekrachtigd door het bestuursorgaan op 23/11/2022. De laatste wijzigingen dd juni 2023 zijn door het CPBW goedgekeurd en gaan in voege op 01 september 2023.

Handtekening en naam voorzitter bestuursorgaan	Handtekening en naam algemeen directeur
 Boeckelaert Gemme	 DE MEYER Sabine
Handtekening en naam directeur	Handtekening en naam preventieadviseur
 Van Der Veken	 Verbeke Genbert